

TARTUNTATAUTILAIN 58 d §:N MUKAINEN PÄÄTÖS KESKI-POHJANMAAN (PL. REISJÄRVI) SAIRAANHOITOPiIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion leviämisen ehkäisemiseksi.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT**Määräys tartuntatautilain 58 d §:n nojalla**

Aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla kaikkia 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien (pl. Reisjärvi) alueilla siten, että asiakkaiden ja

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI. Käyntiosoite: Wolffintie 35, 65101 Vaasa

puh. 0295 018 450
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fiJyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentin mukaiset toimijat, 3 momentissa tarkoitettut yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettut tilat sekä 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Määräys on voimassa ajalla 22.5.-4.6.2021.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (147/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 30.6.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4-5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 8 § 3 momentin mukaan aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tartuntatautilaissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi antaa alueellaan kaikkia 5 momentissa mainittuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Aluehallintoviraston tekemän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla sekä lähikontaktilla tarkoitetaan. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet

täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin mukainen päätös saadaan tehdä, jos sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, että yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun edellä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun, 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana sekä 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvotusten tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tartuntatautilain 58 d § 6-7 momenttien mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä se saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai aluehallintovirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä. Kyseisen pykälän 4 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettua suunnitelmaa sisällöstä ja laatimisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (245/2020) 58 d §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen mukaan aluehallintoviraston ja kunnan harkintapohja

määräytyy THL:n tuottaman tiedon ja ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon myös sairaanhoitopiirin tuottama tarkempi aluekuva ja alueen muut toimenpiteet. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Esityksen mukaan koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on esityksen johdosta antamassaan mietinnössä (StVM 1/2021 vp) korostanut, että ehdotetut toimenpiteet toteutetaan tautitilanteen mukaan asteittain laajentaen rajoituksia, jos esimerkiksi ehdotetun 58 c §:n mukaiset lakisääteiset perusrajoitukset osoittautuvat riittämättömiksi.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen COVID-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Valtioneuvoston 23.10.2020 tekemä periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä suosituksista (STM/2020/192) sisältää valtakunnalliset ja alueelliset suositukset, joilla tuetaan alueellisia toimia epidemian leviämisen estämiseksi ja vaikutetaan siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti hillittyä. Periaatepäätöksen mukaan epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallis- ja alueellisin toimin. Periaatepäätökseen kirjatut suositukset perustuvat hallituksen linjauksiin 15. lokakuuta, ja niissä otetaan huomioon epidemiologinen tilannearvio.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivitykset (VN/28827/2020). Kirjeessä todetaan ministeriön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaisesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan,

että toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjeessä 28.1.2021 Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi (VN/909/2021) todetaan, että SARS-COV-2 virusmuunnoksen muodostaman merkittävän uuden epidemiauhan johdosta hybridistrategian toimintasuunnitelmaan on 26.1.2021 tehty täydennys, jota valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (STM/12/2021) puoltanut. Toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan ennakkollisesti kaksi epidemian edelleen kiihtymisen tilannetta (taso 2-3) ja niihin liittyvää toimenpidekokonaisuutta. Toimintasuunnitelman tasot ovat:

1. nykyisen rajoitustason ylläpito ja kaikkien leviämisvaiheen toimenpiteiden toteuttaminen leviämisvaiheessa olevilla alueilla
2. leviämisvaiheen toimenpiteiden määräaikaisen ja laajamittaisen käyttöönoton ohjaus
3. poikkeusolojen ja liikkumisrajoitusten käyttöönotto

Valtioneuvosto on 25.2.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönotosta. Valtioneuvoston periaatepäätöksen 6.5.2021 mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö teki 10.5.2021 päätöksen, jonka mukaan koronaepidemian torjunnassa luovutaan valtakunnallisista toimenpidetasoista.

Tartuntatautilain muutos (147/2021), jolla lakiin lisättiin uudet tilapäiset toimivaltuudet epidemian leviämisen estämiseksi, tuli voimaan 22.2.2021. Tilapäiset valtuudet ovat voimassa 30.6.2021 saakka. Sosiaali- ja terveysministeriö on tämän lainmuutoksen johdosta 25.2.2021 päivittänyt toimintasuunnitelman osan 3 sekä sen liitteenä aiemmat 23.10.2020 annetut ministeriöiden toimenpidesuosituksot eri epidemiavaiheisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään 25.2.2021 (VN/4947/2021) antanut tiedoksi tämän päivityksen, jossa suositellaan, että hybridistrategian mukaisessa epidemian kiihtymisvaiheessa sekä tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen soveltamiskynnyksen ylittyessä ja edellytysten täytyessä myös yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö veloitetaan päätöksellä järjestämään siten, että asiakkaiden ja toimintaan

osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään 10.5.2021 (VN/12820/2021) ohjannut toimivaltaisia viranomaisia hybridistrategian mukaisesti epidemiavaiheisiin perustuvien suositusten ja rajoitusten käyttöön. Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueille osana toimenpidekokonaisuutta tartuntatautilain 58 d §:n mukaisia päätöksiä asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käyttöedellytysten asettamisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilanearvioraportin 20.5.2021 mukaan koronavirusepidemia ei vielä hellitä ja tapausmäärät voivat lähteä uudelleen nousuun. Viikolla 19 epidemiatilanne on heikentynyt Suomessa joillakin alueilla ja paikallisesti hyvinkin nopeasti. Silti uusia tautitapauksia todettiin noin 70 % vähemmän kuin maaliskuussa viikolla 10, jolloin tapausmäärät olivat huipussaan. Viimeisen neljän viikon aikana tapausmäärien lasku on tasaantunut, ja myönteinen kehitys pysähtyi viikolla 18. Siten on edelleen perusteltua, että alueilla pidetään yllä tehokkaita ja kattavia keinoja tartuntojen estämiseksi samalla kun rokotukset etenevät ripeästi. Näin luodaan nykyistä paremmat edellytykset yhteiskunnan avautumiselle kesän aikana. Koronarokotukset ovat edenneet hyvin koko maassa. Koko maassa 70 vuotta täyttäneistä jo 90 % on saanut yhden rokoteannoksen, ja kaikista yli 16-vuotiaista 46 %. Kaikkien halukkaiden 16 vuotta täyttäneiden arvioidaan saaneen ensimmäisen rokoteannoksensa heinäkuun loppuun mennessä. Rokote suojaa hyvin koronavirustautia ja sen vakavia muotoja vastaan. Se ei kuitenkaan täysin poista tartunnan saamisen ja tartuttamisen riskiä. Virusta esiintyy väestössä joka puolella maata. Siksi on tärkeää, että myös yhden tai kaksi rokoteannosta saaneet vielä huolehtivat turvaväleistä, käyttävät maskia, pesevät käsiä ja noudattavat muita ohjeita ja suosituksia viruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Viikolla 19 (ajalla 10.5.–16.5.) tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin noin 1 400 uutta koronavirustapausta, mikä on alle 100 tapausta vähemmän kuin edellisellä viikolla. Uusien tapausten ilmaantuvuus viikolla 19 oli 25 tapausta 100 000:ta asukasta kohden, kun edellisellä viikolla luku oli 27. Uusista tartunnoista noin 40 % todettiin henkilöillä, jotka olivat tartunnan toteamishetkellä karanteenissa. Viimeisen kahden viikon aikana raportoitiin lähes 2 900 uutta tapausta, mikä on vajaa 100 tapausta vähemmän kuin kahden edellisen viikon aikana. Tartuntojen ilmaantuvuus oli 52 tapausta 100 000:ta asukasta kohden, kun kahden

edeltävän viikon aikana ilmaantuvuus oli 54. Arvioitu tartuttavuusluku on sama kuin viime viikolla, 0,8–1,0 (90 %:n todennäköisyysväli). Koko huhtikuun ajan arvioitu tartuttavuusluku oli alle yhden. Viikolla 19 koronavirustestejä tehtiin hieman viime viikkoa vähemmän, noin 111 000 kappaletta. Positiivisten näytteiden osuus testatuista oli entistä tasoa, eli noin 1,3 %. Osuus on kuitenkin edelleen pieni, mikä merkitsee sitä, että tartunnat havaitaan edelleen tehokkaasti. Covid-19-potilaiden aiheuttama sairaalahoidon kuormitus oli suurimmillaan maaliskuun lopulla ennen pääsiäistä (viikoilla 12 ja 13). Huhtikuun aikana erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon potilasmäärät pienenevät, mutta ovat viime viikkoon verrattuna jälleen nousseet. Tehohoidon tarve on pysynyt viime viikkoina jokseenkin ennallaan. Ennusteet tulevan viikon valtakunnallisista erikoissairaanhoido- ja tehohoitojaksojen lukumäärästä ovat hieman laskeneet edellisen viikon ennusteista. Keskiviikkona 19.5. tehohoidossa oli 26 potilasta, perusterveydenhuollon osastoilla 40 potilasta, ja erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla 82 koronapotilasta. Yhteensä sairaalahoidossa oli 148 potilasta koronavirusinfektion vuoksi. Tautiin liittyviä kuolemantapauksia oli 19.5.2021 mennessä raportoitu yhteensä 929.

Jotkut muuntuneet koronavirukset, eli virusvariantit, poikkeavat ominaisuuksiltaan aiemmin levinneestä viruskannasta. Maailmalla kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Osa näistä muunnoksista leviää aiempia muunnoksia nopeammin. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole selkeää näyttöä siitä, että Suomessa nyt kiertävät virusmuunnokset aiheuttaisivat vakavamman taudin kuin aiemmat viruskannat. Erityisesti Britanniassa havaitun virusvariantin (B.1.1.7) leviäminen vaikuttaa epidemian kiihtymisen taustalla osassa Suomessa. Muuntuneita viruksia tunnistetaan sekvensoimalla eli määrittämällä koko viruksen perimä tai osa siitä. Kaikista Suomen koronaviruslöydöksistä valitaan sekvensointiin viikoittain otos, jolla voidaan arvioida tilannetta eri puolilla Suomea. Tässä sekvensoinnissa on THL:n mukaan Suomessa 19.5.2021 mennessä todettu yhteensä 6875 tartuttavuudeltaan merkittävästi muuttuneisiin, ns. huolestuttaviin viruskantoihin (variant of concern, VOC) liittyvää tapausta, joista 5639 on Britanniassa havaittua muuntunutta virustyyppiä (tieteelliseltä nimeltään 20B/501Y.V1 tai B.1.1.7), 1194 Etelä-Afrikassa havaittua virustyyppiä (tieteelliseltä nimeltään 20C/501Y.V2 tai B.1.351), 40 Intian virusmuunnosta (ja sen jatkolinjoja) (tieteelliseltä nimeltään B.1.617) ja 2 Brasilian virusmuunnosta (tieteelliseltä nimeltään P.1). Yllä mainittujen VOC-virusmuunnosten lisäksi Suomessa ja muualla maailmassa esiintyy myös muita muuntuneita viruskantoja, joissa olevien mutaatioiden merkitystä viruksen tartuttavuuteen tai rokotesuojaan ei vielä tunneta. Näitä

kutsutaan ns. seurattaviksi koronavirusvarianteiksi (variant of interest, VOI). Uusien virusmuunnosten leviämistä voi ehkäistä samoilla keinoilla kuin aiemmin esiintyvän koronaviruksen tarttumista.

Epidemiatilanne Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä (pl. Reisjärvi) ja saadut asiantuntija-arviot

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset COVID-19-yhteistyöryhmät. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus. Aluehallintovirasto saa Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin yhteistyöryhmältä säännöllisesti arvion sairaanhoitopiirin COVID-19-tilannekuvasta sekä sen näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista rajoitustoimenpiteistä.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin 18.5.2021 ja 21.5.2021 antaman tiedon mukaan alueen covid-19-tautitilanne on heikentynyt viimeisten viikkojen aikana nopeasti. Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on siirtynyt hybridistrategian mukaiselta epidemian perustasolta kiihtymisvaiheeseen 11.5.2021 ja edelleen leviämisvaiheeseen 16.5.2021. Viimeisen 7 vuorokauden aikana koronavirustartuntoja on todettu Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella yhteensä 104 (tilanne 17.5.2021) 14 vuorokauden ilmaantuvuusluku on 200/100000 (tilanne 20.5.2021). Laboratorionäytteitä on otettu runsaasti, mikä on ruuhkauttanut laboratorioanalytiikan. Koronavirusnäytteistä n. 2,9% on positiivisia. Tällä hetkellä sairaalahoidon tarve ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta tartuntojen siirtyminen perhepiirissä nuorista perheen vanhempiin ikäluokkiin nostaa riskiä sairaalahoidon tarpeen lisääntymiseen. Terveystieteiden henkilökunnan saatavuus on ollut haastavaa, joten tilanteessa on riski, että henkilökunnan poissaoloja ei saada korvattua. Tilanne on johtanut ei-kiireellisten toimintojen alasajoon muutaman viikon ajaksi.

Koronavirustartunnat keskittyvät tällä hetkellä etenkin lapsiin ja nuoriin. Tartunnat leviävät perhepiirissä, harrastuksissa sekä kouluissa. Tällä hetkellä 2/3 tartunnoista löydetään karanteenissa olevilta henkilöiltä. Noin 70% viimeaikaisista tartunnoista on pystytty jäljittämään

yksilötasolle ja noin 90 % tartunnoista voidaan kohdentaa tartunnanlähteenä olevaan tilaan tai tapahtumaan. 30% tartunnanlähteistä jää siis yksilötasolla epäselviksi, eli tuntemattomia tartunnanlähteitä esiintyy. Alueella on viime päivinä ollut muutamia tartuntoja, joissa ei ketjua pystytä jäljittämään. Vaikka näistä ei ole vielä tiedossa varmistettuja jatkotartuntoja, on oireisia henkilöitä käynyt testeissä, joista tuloksia odotetaan. Osa näistä tartunnoista on todettu asiakaspalveluyrityksissä, joten riski leviämiseen on olemassa. Jäljitystä vaikeuttaa myös nuorilla todettu tartuntojen kohtalaisen nopea leviäminen, altistuksesta oireiden saamiseen on kestänyt 2-3 vrk. Samanaikaisesti näytteenotto on ruuhkautunut huolimatta lisäresurssoinnista. Myös laboratorion analyysiviive on kasvanut 1-2 vrk.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueellinen Covid 19 viranomaisyhteistyöryhmä on antanut useita suosituksia tartuntojen leviämisen estämiseksi. Yli 6 hengen yksityistilaisuuksia ei suositella järjestettäväksi sisätiloissa. Ulkona yksityistilaisuuksien kokoontumissuositus on enintään 10 henkilöä. Turvaväleistä tulee huolehtia myös ulkotiloissa. Uimahallit, kylpylät ja yleiset saunat suositellaan suljettavaksi. Nuorisotilat, kirjastot ja kuntien ylläpitämät kuntosalit ja vastaavat toiminnot suljetaan. Sairaanhoitopiirin alueen 2. asteen oppilaitokset ovat etäopetuksessa. Perusopetuksen siirtymisestä etäopetukseen on annettu kuntakohtaisia suosituksia.

Viikolla 19 Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri lähetti kuusi positiivista koronavirusnäytettä analysoitavaksi virusmuunnosten kartoittamiseksi. Samalla viikolla näytteiden sekvensointitulokset varmistuivat Intian variantiksi.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään.

Valtioneuvosto suosittelee 23.10.2020 antamassaan periaatepäätöksessä, että alueellisia rajoitustoimenpiteitä ja tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisyyn perustuvia suosituksia sekä muuta informaatio-ohjausta kohdennetaan lain edellyttämällä tavalla ennakoivasti ja vaikuttavasti. Käyttöön otettavat toimenpiteet on asetettava alueellisen epidemiologisen tilanteen ja käytännön toteutusmahdollisuuksien mukaisesti tarkoituksenmukaiseen järjestykseen. Päätösten tulee perustua alueen viranomaisten harkinnan

mukaisesti siihen, mikä on tehokkainta ja oikeasuhtaisinta alueellisen epidemiologisen tilannekuvan, tartunnan lähteitä ja tartuntariskiä koskevan yleisen ja alueellisen asiantuntijatiedon sekä muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Erilaisten toimenpiteiden alueellisesti, paikallisesti ja ajallisesti kohdennettu, mutta laaja-alainen ja toisiaan tukeva käyttö luo kokonaisuutena alueille parhaat edellytykset torjua epidemian leviämistä. Merkittävästi toimintaa rajoittavat mutta rajatummalla täsmälliset ja tilapäiset toimenpiteet voivat olla perusteltuja nopeissa epidemian vaikeutumistilanteissa.

Ottaen huomioon edellä mainittu sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sairaanhoitopiirin asiantuntijatahoina antamat arviot aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä antaa päätös Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien (pl. Reisjärvi) alueelle tartuntatautilain 58 d §:n mukaisesta määräyksestä, joka velvoittaa kaikkia tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Lain 58 d § mukaista määräystä noudattaessaan toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuja tiloja ovat

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tässä päätöksessä lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvotusten tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammatturheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan. Päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon myös 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toimintaa ei ole mahdollista järjestää tämän päätöksen edellyttämällä tavalla, asiakas- ja osallistujatiloja ei ole mahdollista käyttää.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätös Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueelle (pl. Reisjärvi) perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19-taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinoelämä voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä

kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu olennaisesti tai päätökselle säädetyt edellytykset eivät enää täyty, aluehallintovirasto arvioi tätä rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien (pl. Reisjärvi) alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki 1 §, 8 §, 58 d §, 58 h §, 59 a-c ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Blåfield, puh. 0295 018 587, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtaja

Marko Pukkinen

Aluehallintoylilääkäri

Laura Blåfield

LIITTEET

Lista kunnista, joiden alueita päätös koskee

JAKELU JA SUORITEMAKSU**Päätös yleistiedoksiantona**

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 4.6.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Pohjanmaan poliisilaitos

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSSAVI/8093/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/8093/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Blåfield Laura 21.05.2021 14:07

Ratkaisija Pukkinen Marko 21.05.2021 14:07